

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH260010
NAZWA
OBSZARU Lasy Suchedniowskie

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH260010	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Lasy Suchedniowskie

1.4. Data opracowania 2001-03	1.5. Data aktualizacji 2025-05
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2007-08
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2009-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-02
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 20 stycznia 2022 r. w spr. soo Lasy Suchedniowskie (PLH260010)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
20.692

Szerokość geograficzna
51.0453

2.2. Powierzchnia [ha]:

19120.89

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL33	Świętokrzyskie
------	----------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
6230			3.0		G	B	C	C	C
6410			71.48		G	B	C	C	C
6510			37.46		G	B	C	C	C
7110			2.63		G	B	C	B	B
7140			10.61		G	B	C	B	B
9110			2054.3		G	A	B	B	B
9130			1581.94		G	A	C	B	B
9170			983.51		G	B	C	C	B
91D0			36.62		G	B	C	B	B
91E0			258.4		G	B	C	C	C
91P0			3514.63		G	A	B	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie

częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1308	Barbastella barbastellus			p				R	DD	D			
A	1188	Bombina bombina			p				P	DD	D			
I	1920	Boros schneideri			p				R	DD	C	B	A	B
M	1352	Canis lupus			p				R	DD	C	C	A	C
M	1337	Castor fiber			p				R	DD	D			
I	1086	Cucujus cinnaberinus			p				P	DD	A	B	B	A
F	2484	Eudontomyzon mariae			p				R	DD	D			
I	1065	Euphydryas aurinia			p				P	DD	B	B	C	B
I	1042	Leucorrhinia pectoralis			p				R	DD	D			
M	1355	Lutra lutra			p				R	DD	D			
M	1324	Myotis myotis			p				R	DD	D			
I	6177	Phengaris teleius			p				P	DD	D			
I	4026	Rhysodes sulcatus			p				R	DD	C	B	A	B
A	1166	Triturus cristatus			p				P	DD	D			
I	1014	Vertigo angustior			p				R	DD	B	B	A	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N17	50.56
N07	0.01
N16	3.58
N10	0.55
N19	37.43
N23	0.36
N12	7.51
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar obejmuje dwa pasma wzniesień - Płaskowyż Suchedniowski i Wzgórza Kołomańskie. Zbudowane są one z piaskowców dolnotriasowych, gdzieśgdzie przykrytych plejstocenijskimi piaskami i glinami. Tylko na południowych stokach Pasma Oblęgorskiego występują lessy. Łagodne pagórki i wzgórza porośnięte są lasami, zajmującymi łącznie ponad 80% powierzchni ostoi. Są to przede wszystkim lasy mieszane i bory. W obniżeniach terenu zachowały się torfowiska i wilgotne łąki. Mała liczba osad spowodowała, że tylko ok. 8% terenu zajmują użytki rolne - łąki i pola uprawne. Na obszarze ostoi znajdują się tereny źródłiskowe Krasnej, Bobrzy i Kamionki. Są tu również liczne zespoły zabytków techniki przemysłu metalurgicznego i urządzeń hydrotechnicznych.

Zgodnie z podziałem geomorfologicznym wg Klimaszewskiego (1939-1946) leży w północno-zachodniej części Gór Świętokrzyskich i wchodzi w skład trzech mezoregionów: Gór Świętokrzyskich Zachodnich (Pasma Oblęgorskie i fragment Niecki Łopuszna), Gór Świętokrzyskich Wschodnich (zachodnie fragmenty Pasma Klonowskiego i Pasma Łysogórskiego) oraz Przedgórze Świętokrzyskiego Północnego.

Biorąc pod uwagę ujęcie fizyczno-geograficzne Kondrackiego (2000), badany teren leży w obrębie trzech mezoregionów – Gór Świętokrzyskich, Płaskowyżu Suchedniowskiego i Wzgórz Łopuszańskich, makroregionu Wyżyny Kieleckiej, podprowincji Wyżyny Małopolskiej oraz prowincji Wyżyny Polskie.

Według podziału geobotanicznego Polski (Szafer 1977) analizowany obszar leży w Krainie Świętokrzyskiej w granicach trzech okręgów: Łysogórskiego (większa część obszaru), Koneckiego (część N-W) i Chęcińskiego (część S).

4.2. Jakość i znaczenie

W obszarze zidentyfikowano 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 16 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Szczególnie bogata jest fauna bezkręgowców, z bardzo rzadkimi obecnie w Polsce chrząszczami, będącymi relikdami lasów o wysokim stopniu naturalności - ponurkiem Schneidera, zgmiotkiem cynobrowym i zagłębkiem bruzdkowanym. Łagodne pagórki i wzgórza Lasów Suchedniowskich porośnięte są lasami, zajmującymi łącznie około 90% powierzchni ostoi. Występuje tu dobrze zachowany starodrzew o naturalnym charakterze (14,5% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat i 5,4% powyżej 100 lat). Jest to jedna z głównych ostoi występowania modrzewia polskiego *Larix polonica* w kraju (drzewa do ok. 40 m wys., w wieku ok. 300 lat i jodły ok. 40 m wys., w wieku ok. 200 lat). W obniżeniach terenu zachowały się niewielkie płyty torfowisk i wilgotnych łąk. Duży i zwarty kompleks leśny nie sprzyjał osadnictwu, w związku z czym na terenie Lasów Suchedniowskich użytki zielone zajmują tylko ok. 8% powierzchni. Na obszarze ostoi znajdują się tereny źródłiskowe rzek: Krasnej, Bobrzy i Kamionki. Bogata flora roślin naczyniowych, w tym 16 gatunków z rodziny storczykowatych oraz wiele innych rzadkich lub zagrożonych gatunków, w tym także prawnie chronione. Na terenie ostoi znajduje się ostoja ptasia o randze krajowej K069. Ostoja Lasy Suchedniowskie jest jednym z najlepiej zachowanych dużych kompleksów leśnych o charakterze puszczańskim na obszarze Polski Niżowej i Europy Środkowej. Jego historia użytkowania związana z dawnym górnictwem kruszcowym i zrównoważoną gospodarką leśną, to przykład koegzystencji człowieka i przyrody na przestrzeni wieków. Obszar ten jest ciągiem stosunkowo łagodnych wzniesień objętym ochroną

w postaci Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, którego granice niemal w całości pokrywają się z obszarem ostoi Lasy Suchedniowskie. Na wschodzie wzniesienia te są przedłużeniem Pasma Maśłowskiego zbudowanego z kambryjskich piaskowców, natomiast dalej ku zachodowi znajdują się wzniesienia zbudowane ze skał dolnego triasu. Część z nich stanowi silnie rozczłonkowany garb Wzgórz Tumlińskich. Za przełomową w tym miejscu doliną Bobrzy, ciągnie się Pasma Oblęgorskie, rozdzielone przełomem Lipki na część wschodnią oraz część zachodnią, którą stanowi Góra Perzowa. Poza przełomem Łośnej wznosi się Góra Dobrzeszowska, która rozpoczyna ciąg Wzgórz Dobrzeszowskich.

6210 Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*)

Siedlisko nie występuje w obszarze. Podane zostało z rezerwatu Zachemie, który przylega do południowej granicy ostoi „Lasy Suchedniowskie”. Dane o tym siedlisku zostały zaczerpnięte z inwentaryzacji przyrodniczej Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego i przez nieuwagę zostało włączone do obszaru „Lasy Suchedniowskie”, którego granica przebiega nieopodal. Występowanie tego siedliska w obszarze należy uznać za pierwotny błąd naukowy i proponuje się jego wykreślenie z SDF obszaru.

6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie)

Siedlisko nie podawane wcześniej dla obszaru, stwierdzone w obszarze Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” w 2010 r. W wyniku przeprowadzonych prac terenowych odnaleziono niewielki płat siedliska o zubożonym i niekompletnym składzie gatunków typowych, występujący na bardzo małej powierzchni. Podlega presji sukcesji wtórnej (zarastanie). Jest bardzo prawdopodobne, że ten typ siedliska jest częstszy w obszarze lecz silnie zagrożony poprzez bardzo szybko postępującą sukcesję wtórną. W związku z niewłaściwym wykształceniem omawianego siedliska oraz brakiem pełnej wiedzy na temat jego występowania w ostoi nie uznano siedliska 6230 za przedmiot ochrony w „Lasach Suchedniowskich” nadając mu ocenę reprezentatywności D.

6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)

Siedlisko nie podawane wcześniej dla obszaru, stwierdzone w obszarze Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” w 2010 r. W wyniku przeprowadzonych prac terenowych było możliwe odnalezienie powierzchni ze zbiorowiskiem oraz określenie jego parametrów. Większość płatów siedliska o niekompletnym stanie gatunków typowych, występujące na niewielkich powierzchniach. Podlega presji sukcesji wtórnej (zarastanie). Powierzchnię podano w oparciu o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko. Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą – B. Nadana ocena wynika przede wszystkim z postępującej sukcesji, naturalnej eutrofizacji, powierzchni siedliska, a także struktury przestrzennej płatów siedliska. Ocenę oparto na wynikach prac terenowych przeprowadzonych przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię względną oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania oceniono jako C – średni lub zdegradowany. Ocena wynika ze średniego stopnia zachowania struktury i funkcji siedliska przyrodniczego – z niewielkiego procentu powierzchni zajętego przez siedlisko w transekcie, niewielkiego udziału gatunków typowych i dominujących i słabych możliwości jego odtworzenia. Ocenę ogólną, wartościującą obszar pod kątem jego znaczenia dla ochrony siedliska w kraju, określono na C (znacząca).

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko. Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych w roku 2010 r. Modyfikacja zapisów oceny ogólnej podyktowana jest również zmianą instrukcji wypełniania SDF. Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą – B. Ocenę oparto na wynikach weryfikacji terenowej przeprowadzonej przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię względną siedliska oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej

typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania oceniono na C (średni lub zdegradowany). Na ocenę wpłynął słaby stopień zachowania struktury i funkcji m.in. źle zachowana struktura przestrzenna płatów siedliska, niepełny zestaw gatunków charakterystycznych, gatunków dominujących oraz średnie możliwości odtworzenia siedliska. Ocenę ogólną określono na C (znacząca). Obniżona ocena ogólna wynika z tego, iż poza dobrze zachowanymi płatami występują także takie w których brak szeregu gatunków charakterystycznych, z udziałem gatunków siedlisk synantropijnych, a ponadto z istniejącej tendencji do zaniechania ekstensywnego użytkowania tych łąk co prowadzi do zarastania siedliska przez gatunki drzew i krzewów.

Siedlisko na terenie ostoi zajmuje niewielką powierzchnię, podlega intensywnej sukcesji wtórnej (zarastanie), stan gatunków typowych jest niekompletny, obecne są gatunki uprawowe, stąd ulegają obniżeniu parametry.

7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

Siedlisko nie podawane wcześniej dla obszaru, stwierdzone w obszarze Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” w 2010 r. W wyniku przeprowadzonych prac terenowych było możliwe odnalezienie powierzchni ze zbiorowiskiem oraz określenie jego parametrów. Siedlisko o zubożonym składzie florystycznym występujące na bardzo małej powierzchni. Siedlisko w dalszej perspektywie zagrożone w wyniku sukcesji. Powierzchnię podano w oparciu o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą – B. Siedlisko to nie posiada pełnego zestawu gatunków charakterystycznych, obserwuje się obniżony poziom wód gruntowych oraz wkraczanie gatunków drzew i krzewów. Ocenę oparto na wynikach prac terenowych przeprowadzonych przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię względną oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania oceniono na B (dobry). Na ocenę wpływ miała dobra ocena stopnia zachowania struktury i funkcji siedliska oraz dobre możliwości jego odtworzenia. Ocenę ogólną określono na B.

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z (Scheuchzeria–Caricetea)

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych. Modyfikacja zapisów oceny ogólnej podyktowana jest również zmianą instrukcji wypełniania SDF. W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą – B. Siedlisko to nie posiada pełnego zestawu gatunków charakterystycznych oraz wkraczanie gatunków drzew i krzewów. Ocenę oparto na wynikach inwentaryzacji prac terenowych przeprowadzonych przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię względną oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Natomiast stan zachowania struktury i funkcji oceniono jako dobry – B. Wynika to z intensywnej sukcesji leśnej i/lub szuwarowej; zanikania gatunków charakterystycznych dla torfowisk przejściowych.

9110 Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum)

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych. W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność siedliska określono na A - doskonała. Powierzchnię względną oceniono na B. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania struktury i funkcji oceniono jako dobry – B. Wynika to z dużej powierzchni zajmowanej przez siedlisko, dobrych perspektyw rozwojowych i relatywnie łatwego odtworzenia siedliska.

Ocena ogólna została oceniona na B ze względu na niewystarczające zasoby martwego drewna i starych przestojów drzew.

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae* Fagenion, *Galio odorati*-Fagenion)

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych. W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność siedliska określono na A - doskonała. Powierzchnię względną oceniono na B. Góry Świętokrzyskie są główną ostoją występowania siedliska 9130 na niżu. Stan zachowania struktury i funkcji oceniono jako dobry – B. Wynika to z dużej powierzchni zajmowanej przez siedlisko, dobrych perspektyw rozwojowych i relatywnie łatwego odtworzenia siedliska.

Lasy Suchedniowskie uznano za ważny obszar ostojowy (ocena B), który zabezpiecza zasoby siedliska 9130 na obszarze południowej Polski. Siedlisko na obszarze Wyżyny Małopolskiej jest bardzo rzadko spotykane – Świętokrzyski Park Narodowy, Jeleniowski Park Krajobrazowy, Suchedniowsko–Oblęgorski Park Krajobrazowy. Stąd siedlisko należy uznać za bardzo ważne dla zachowania różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemowym w obszarze kontynentalnym.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych. W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Siedlisko wykazuje szereg przekształceń, miejscami występuje nadmierne prześwietlenie drzewostanu i ekspansja jodły. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność siedliska określono na B. Obniżona ocena wynika z: 1/niewielkiej ilości martwego drewna i starych przestojów drzew – siedliska dla ksylo- i kambiofagów; 2/ zniekształceń w strukturze wiekowej i warstwowej drzewostanów, niepełnego składu gatunkowego runa. Ocenę oparto na wynikach weryfikacji terenowej przeprowadzonej przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania struktury i funkcji oceniono jako średni lub zdegradowany – C. Na ocenę wpływ miała ocena stopnia zachowania struktury i funkcji siedliska oraz średnie możliwości jego odtworzenia. Ocena ogólna została określona na B.

91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi* *Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi* *Pinetum*, *Pino mugo*-*Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii*-*Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych. Modyfikacja zapisów oceny ogólnej podyktowana jest również zmianą instrukcji wypełniania SDF.

W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Siedlisko jest dobrze zachowane. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność oceniono na B. Obniżona ocena wynika przede wszystkim ze stosunkowo niskiego poziomu wód gruntowych oraz, co za tym idzie, zmianą składu gatunkowego – niski udział lub całkowity brak gatunków wskaźnikowych – zgodnie z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Ponadto płaty tego siedliska zajmują niewielkie powierzchnie. Powierzchnię względną oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania oceniono na B. Na ocenę wpływ miała dobra ocena stopnia zachowania struktury i funkcji siedliska oraz dobre możliwości jego odtworzenia. Ocenę ogólną oceniono na B.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*)

glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych.

Modyfikacja zapisów oceny ogólnej podyktowana jest również zmianą instrukcji wypełniania SDF.

W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Siedlisko miejscami nadmiernie prześwietlone, co skutkuje ekspansją jodły i świerka, a także jeżyna. Występuje też miejscowe przesuszenie. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z badań terenowych wykonanych w ramach prac nad planem zadań ochronnych w roku 2010. Dzięki ich przeprowadzeniu było możliwe lepsze doprecyzowanie parametrów siedliska. Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą – B. Na nadaną ocenę wpływ miał niewielki udział gatunków dominujących, ekspansywne gatunki rodzime w runie, niskie zasoby martwego drewna, wiek drzewostanu, a także pionowa struktura roślinności. Ocenę oparto na wynikach weryfikacji terenowej przeprowadzonej przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię względną siedliska oceniono na C. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania oceniono na C (średni lub zdegradowany). Na ocenę wpływ miała niska ocena stopnia zachowania struktury i funkcji siedliska oraz słabe możliwości jego odtworzenia. Ocenę ogólną określono jako znacząca (C). Niska wartość obszaru z punktu widzenia znaczenia dla ochrony siedliska *91E0 w kraju wynika z niewystarczających zasobów martwego drewna i starych przestojów drzew, a także miejscami niewłaściwych stosunków wodnych.

91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*)

Aktualizacja danych w zakresie występowania przedmiotu ochrony w obszarze wynika z prac terenowych.

Modyfikacja zapisów oceny ogólnej podyktowana jest również zmianą instrukcji wypełniania SDF.

W wyniku prac terenowych przeprowadzonych w 2010 roku było możliwe odnalezienie dodatkowych powierzchni ze zbiorowiskiem oraz lepsze doprecyzowanie parametrów. Niewłaściwa struktura drzewostanu pod względem siedliskowym (fitosocjologicznym). Dotyczy to głównie nierównomiernego rozmieszczenia jodły spowodowanego prześwietleniami na skutek rębni stopniowych i innych. Niski udział starych drzew. Zmiana powierzchni wynika z weryfikacji danych WZS o rozmieszczeniu siedliska (warstwy GIS) zweryfikowanych o aktualne dane zebrane w ramach prac nad PZO, w tym warstwy pokrycia obszaru przez siedlisko.

Reprezentatywność siedliska oceniono jako doskonałą – A. Na nadaną ocenę wpłynęło typowe wykształcenie siedliska w ostoi – posiada ono charakterystyczną kombinację florystyczną runa, brak w drzewostanie gatunków obcych, występuje naturalne odnowienia jodły i buka. Ocenę oparto na wynikach weryfikacji terenowej przeprowadzonej przez ekspertów w 2010 r., zestawionych z opracowaniem siedliska w Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska 2004. Powierzchnię względną oceniono na B. Nadana ocena wynika z udziału powierzchni pokrytej typem tego siedliska przyrodniczego w obszarze w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez tego typu siedlisko w kraju. Stan zachowania oceniono na B (dobry). Na ocenę wpływ miała dobra ocena stopnia zachowania struktury i funkcji siedliska oraz dobre możliwości jego odtworzenia. Ocenę ogólną określono na B ze względu na niewystarczające zasoby martwego drewna, starych przestojów drzew, a także strukturę drzewostanu.

1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*

Gatunek nie podawany wcześniej dla obszaru, wykryty w 2010 r. na jednym stanowisku w granicach obszaru (Drożdżów – dolina Kobylanki, jego siedlisko tj. zmiennowilgotna łąka trzęślicowa na torfie niskim, zajmuje pow. ok. 200 m²) i na dwóch kolejnych przy granicy (Zalezianka – dolina Jaślanej, Odrowążek – dolina Kuźniczki) przez dr inż. Jadwigę Bargę-Więclawską (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach).

Populacja gatunku została oceniona na B. Stan zachowania oceniono jako dobry - B. Izolację oceniono na A - populacja (prawie) izolowana. Ocena ogólna wartości obszaru dla ochrony danego gatunku została określona jako dobra – B.

1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*

Gatunek wykryty w 2010 r. na jednym stanowisku (śródleśny staw Bunkier k. wsi Szalas; obserwatorzy Roman Maniarski, Piotr Wilniewicz). Ze względu na brak dogodnych siedlisk gatunek ten nie tworzy w obszarze istotnej populacji i nie stanowi przedmiotu ochrony.

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

Gatunek wykryty w 2010 r. na łąkach w obrębie geodezyjnym Luta w trakcie prac na projektem PZO. Ze względu na brak dogodnych siedlisk gatunek ten nie tworzy w obszarze istotnej populacji.

1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia*

Wyniki ostatnich badań wskazują na znacznie większą liczebność gatunku w obszarze. Gatunek stwierdzany jest na wielu stanowiskach w obrzeżach kompleksu Lasów Suchedniowskich i na polanach śródleśnych.

Powierzchnia siedlisk gatunku wynosi 62,2 ha. W związku ze zmianami zachodzącymi w sposobie gospodarowania łąk i pastwisk na przestrzeni ostatnich lat, obecnie stan siedlisk jest bardzo dobry, jednak szybko postępująca sukcesja może sprawić, że bez czynnej ochrony gatunek szybko będzie zanikał.

Populacja gatunku została oceniona na B. Stan zachowania oceniono jako dobry - B. Izolację oceniono na C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania). Ocena ogólna wartości obszaru dla ochrony danego gatunku została określona jako dobra – B.

1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*

Gatunek chrząszcza wykryty na kilku stanowiskach w 2010 r. (obserwatorzy: Marek Bidas, Lech Buchholz).

Narażony na wyginięcie relikw siedliskowy lasów o naturalnej strukturze ekologicznej (głównie w zakresie struktury wiekowej drzewostanu i swoistej lasom naturalnym, wysokiej zasobności w tzw. martwe drewno).

Spośród gatunków będących relikwami siedliskowymi lasów o naturalnej strukturze ekologicznej, *Cucujus cinnaberinus* jest gatunkiem mniej stenotopowym. W związku z tym odstępianie od pozyskiwania przynajmniej części posuszowych starszych drzew oraz pozostawianie części drzew w drzewostanach zagospodarowanych do śmierci fizjologicznej, pozwoli na utrzymanie populacji tego gatunku na właściwym poziomie i zapewni właściwy stan jego ochrony.

Populacja gatunku została oceniona na A. Stan zachowania oceniono jako dobry - B. Izolację oceniono na B (populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku). Ocena ogólna wartości obszaru dla ochrony danego gatunku została określona jako znakomita – A.

1920 Ponurek Schneidera *Boros schneideri*

Gatunek wykryty na jednym stanowisku - rez. „Świnia Góra” (w kilku miejscach) w 2010 r. (obserwatorzy: Marek Bidas, Lech Buchholz). Populacja gatunku została oceniona na C. Stan zachowania oceniono jako dobry - B. Izolację oceniono na A - populacja (prawie) izolowana. Ocena ogólna wartości obszaru dla ochrony danego gatunku została określona jako dobra – B.

Główną przyczyną zagrożenia gatunku na tym relikwicznym stanowisku w „Lasach Suchedniowskich” jest jego niewielka powierzchnia - 50 ha. Tak mała powierzchnia nie zapewni z pewnością trwałego utrzymania się populacji.

4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*

Gatunek chrząszcza wykryty na jednym stanowisku w 2010 r. – rez. „Świnia Góra” (obserwator: Lech Buchholz). Zagrożony wyginięciem relikw siedliskowy lasów o naturalnej strukturze ekologicznej (głównie w zakresie struktury wiekowej drzewostanu i swoistej lasom naturalnym, wysokiej zasobności w tzw. martwe drewno). Populacja występująca w rez. „Świnia Góra” jest izolowaną populacją o niewielkiej zapewne liczebności, co może być przyczyną jej zaniku w dalszej lub bliższej przyszłości. Główną przyczyną zagrożenia gatunku na tym relikwicznym stanowisku w „Lasach Suchedniowskich” jest jego niewielka powierzchnia - 50 ha.

Populacja gatunku została oceniona na C. Stan zachowania oceniono jako dobry - B. Izolację oceniono na A - populacja (prawie) izolowana. Ocena ogólna wartości obszaru dla ochrony danego gatunku została określona jako dobra – B.

6177 Modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*

Gatunek podawany ze śródleśnej polany koło m. Dalejów (dokumentacja rez. Górna Krasna). Pojedynczego osobnika obserwowano także w dolinie Jaślanej (inventaryzacja Nadleśnictwa Suchedniów, 2007). Ze względu na brak dogodnych siedlisk i charakter obszaru „Lasy Suchedniowskie” nie mają znaczenia dla zachowania gatunku a istniejąca tu populacja jest nieistotna - D.

1308 Mopek *Barbastella barbastellus*

Informacja o gatunku z 2007 r. (inwentaryzacja w Nadleśnictwie Suchedniów): 1 osobnik został znaleziony 13.08.2007 pod korą dębu na zachodnim skraju oddziału 81I Leśnictwa Wilczy Bór (W. Szczepaniak). W pobliskiej hucie Józef w Samsonowie znajduje się najważniejsze w regionie zimowisko tego gatunku. Dla uzupełnienia wiedzy o nietoperzach konieczne byłoby przeprowadzenie inwentaryzacji gatunku.

1324 Nocek duży *Myotis myotis*

Informacja o gatunku z 2007 r. (inwentaryzacja w Nadleśnictwie Suchedniów): jeden osobnik został odłowiony 22.07.2007 w okolicach oddziału 126b Leśnictwa Kamionka (M. Gwardjan). Dla uzupełnienia wiedzy o nietoperzach konieczne byłoby przeprowadzenie inwentaryzacji gatunku.

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Ślady żerowania gatunku obserwowano nad Krasną koło m. Szałas (Ł. Maślikowski) i na łąkach Stara Pani (B. Piwowarski). Ze względu na niewielki udział siedlisk wodnych, gatunek ten nie tworzy istotnych populacji w obszarze.

1352 Wilk *Canis lupus*

Gatunek stwierdzany w obszarze od 2005 r. (R. Gula, 2008). Corocznie wykonywane są zimowe tropienia, dokumentowane są także inne ślady obecności gatunku. Zebrane informacje wskazują na obecność jednej watahy. Populacja gatunku została oceniona na C. Stan zachowania oceniono jako średni lub zdegradowany - C. Izolację oceniono na B – populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku. Ocena ogólna wartości obszaru dla ochrony danego gatunku została określona jako dobra – B.

1355 Wydra *Lutra lutra*

Gatunek stwierdzony w 2010 r. w rzece Kamiennej k. Bzinek-Bór (obserwatorzy Joanna Przybylska, Roman Maniarski). Ze względu na niewielki udział siedlisk wodnych, gatunek ten nie tworzy istotnych populacji w obszarze (ocena D).

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*)

Na etapie wyznaczania obszaru Natura 2000 został popełniony pierwotny błąd naukowy, polegający na ewidentnym przeszacowaniu znaczenia obszaru Natura 2000 dla ochrony tego gatunku. Gatunku tego nie potwierdzono w trakcie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby tworzenia planu zadań ochronnych. Gatunek podawany na podstawie obserwacji pojedynczych osobników koło wsi Szałas (dokumentacja rez. Górna Krasna) i wewnątrz kompleksu w pobliżu stawu Bunkier (M. Gwardjan, dane niepublik.) Dalsze badania, w tym stały monitoring trzech zbiorników wodnych (K. Miernik, badania IOP PAN) nie potwierdziły występowania gatunku w obszarze. Gatunek ten nie preferuje zwartych kompleksów leśnych, w skali regionu istotne populacje tworzy głównie na odcinkach dolin rzecznych przepływających przez tereny otwarte. Nawet w przypadku potwierdzenia występowania gatunku, obszar „Lasy Suchedniowskie” nie ma znaczenia dla zachowania jego populacji w regionie.

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

Na etapie wyznaczania obszaru Natura 2000 został popełniony pierwotny błąd naukowy, polegający na ewidentnym przeszacowaniu znaczenia obszaru Natura 2000 dla ochrony tego gatunku. Gatunku tego nie potwierdzono w trakcie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby tworzenia planu zadań ochronnych. Nie znaleziono źródeł informacji, na podstawie których włączono gatunek w SDF obszaru. Z 2007 r. (inwentaryzacja w nadleśnictwie Zagnańsk i Suchedniów) pochodzą dwie informacje:

10.06.2007 słyszano kilka osobników. Kumaki przebywały w dwóch niewielkich gliniankach nad rzeką Krasną, 500 m na południe od wsi Szałas (Łukasz Misiuna).

We wrześniu 2007 r. jednego martwego osobnika znaleziono nad zbiornikiem w oddziale 107f Leśnictwa Osieczno (Krzysztof Ptak).

Dalsze badania nie potwierdziły występowania gatunku (ani dogodnych siedlisk) w obszarze. Gatunek ten unika zwartych kompleksów leśnych, w skali regionu istotne populacje tworzy głównie na odcinkach dolin rzecznych przepływających przez tereny otwarte. Nawet w przypadku potwierdzenia występowania gatunku, obszar „Lasy Suchedniowskie” nie ma znaczenia dla zachowania jego populacji w regionie.

2484 Minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae* - wcześniej wykazywany w SDF jako 1098 Minogi

czarnomorskie Eudontomyzon spp.

Gatunek nie podawany wcześniej dla obszaru, stwierdzony w rzece Kamiennej w 2010 r. (Kaczkowski, Przybylski 2010, mscr.). Oceny przyjęte za cytowaną ekspertyzą, ichtiofauna obszaru wymaga jednak dalszych badań i monitoringu.

1083 Jelonek rogacz *Lucanus cervus*

Proponuje się usunąć z SDF gatunek z uwagi na popełnienie pierwotnego błędu naukowego.

Brak jakichkolwiek źródeł naukowych potwierdzających współczesne występowanie gatunku w obszarze. W tym również w okresie, w którym tworzone obszar oraz z lat późniejszych. Gatunek został umieszczony na liście przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” najprawdopodobniej w wyniku cytowania danych historycznych, bez sprawdzenia ich aktualności w terenie. Ostatnie dane o gatunku pochodzą z lat 50. XX wieku z okolic miejscowości Borowa Góra k. Zagnańska, leżącej poza obszarem Natura 2000. Źródło: Pomarnacki L. 1959. Notatki faunistyczne z Kielecczyzny. Jelonek *Lucanus cervus*. Chr. Przyr. Ojcz., 15, 2: 34-35.

1088 Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*

Proponuje się usunąć z SDF gatunek z uwagi na popełnienie pierwotnego błędu naukowego.

Gatunek podawany w SDF prawdopodobnie na podstawie informacji ankietowej o żerowisku (K. Ptak, dane niepublik.). Brak jakichkolwiek źródeł naukowych potwierdzających występowanie gatunku w obszarze. Gatunek został umieszczony na liście przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” na podstawie nie zweryfikowanych w terenie danych ankietowych. Informacje te dotyczyły obserwacji rzekomego żerowiska gatunku, bez stwierdzenia okazu. W wyniku prac nad planem zdań ochronnych w roku 2010 ekspert – koleopterolog dr Lech Buchholz dokonał weryfikacji tego stwierdzenia w terenie i poddał w wątpliwość oznaczenie śladów żerowania jako kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo*. Ślady te mogły dotyczyć również kilku innych gatunków chrząszczy. Teren ostoi nie stwarza dobrych warunków siedliskowych do bytowania populacji gatunku.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	E01.02		i
L	F03.01		i
M	X		b
L	E03.01		i
L	G01		i
M	B02.04		i
L	H04		i
L	A01		i
H	B02.02		i
L	G02		i
L	F03.02		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	F03.01		i
M	X		b

L	A04		i
L	A03		i
L	A01		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Adamczyk B. 1965. Wtórne przekształcenia pokrywy glebowo-roślinnej w objętych starym kopalnictwem północno-zachodnich rejonach Gór Świętokrzyskich. Roczn. Glebozn. 15: 437-442.2. Barański S. 1954. O ochronę stanowiska liczydła właściwego (*Streptopus amplexifolius* (L.) D.C.) w lasach bliżyńskich. Chrońmy Przyr. Ojcz. 10 (3-4):15-21.3. Barański S. 1955. Nowe stanowiska cisa w nadleśnictwie bliżyńskim. Chrońmy Przyr. Ojcz. 11(1): 584. Barański S. 1957. Rezerwat Przyrody Świnia Góra. Chrońmy Przyr. Ojcz. 13(5): 13-20.5. Barański S. 1963. Modrzew polski i cis w lasach bliżyńskich. Ochr. Przyr. 29: 121-140.6. Barański S., Bober L., Adamczyk B., Fabijanowski J., Zarzycki K., Kuc M., Nowak J. 1960. The forest reserve Świnia Góra. State Council for Conservation of Nature. Poland. 16: 3-23; Warsaw. Kraków.7. Bidas. M. 2002. Kózkowate (Cerambycidae, Coleoptera) Gór Świętokrzyskich. Roczn. Świętokrz., Seria B – Nauki Przyr. 28, KTN, Kielce.8. Bidas. M. 2005. Nowe stanowiska interesujących Cerambycidae (Coleoptera) w Górach Świętokrzyskich. Wiad. Entomol. XXIV,1, PTE, Poznań.9. Bolechowski M. 2005. Ichtyofauna powiatu skarżyskiego. W: Białek W., Staśkowiak A., Szlęk-Sitkiewicz A. Tereny podmokłe - walory przyrodnicze i kulturowe powiatu skarżyskiego. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 9, Skarżysko-Kamienna.10. Boroń A. 2004. *Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758), 245-248. W: Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.). 2004. Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa T.6. 11. Bróz E. 1977b. Notatki florystyczne z Gór Świętokrzyskich. Cz.I. Fragm. Flor. et Geobot. 23 (3-4): 295-300.12. Bróz E. 1981a. Notatki florystyczne z Gór Świętokrzyskich. Cz.II. Fragm. Flor. et Geobot. 27 (3): 320-330.13. Bróz E. 1983. Notatki florystyczne z Gór Świętokrzyskich. Cz.III. Fragm. Flor. et Geobot. 27 (4) (1981b): 607-617.14. Bróz E. 1990. Lista wymierających i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych Krainy Świętokrzyskiej. Roczn. Świętokrz. 17: 97-105.15. Bróz E. 1990. Zagrożenia rodzimej flory naczyniowej Krainy Świętokrzyskiej; stan obecny, przyczyny oraz tendencje i prognozy. Chrońmy Przyr. Ojcz. 46 (2-3): 14-31.16. Bróz E. 1991. Flora paproci Krainy Świętokrzyskiej - zasoby, zagrożenia oraz postulaty ochronne. Chrońmy Przyr. Ojcz. R.XLVII (5): 32-52.17. Bróz E. 1993. Paprocie na Kielecczyźnie. Słowo Ludu XLV, 1993, nr 134, s. 12 (dodatek ekologiczny Zielony Stop 1993, nr 5).18. Bróz E. 1994. Ochrona gatunkowa roślin. Rośliny skrzypowe. Słowo Ludu XLV, 1994, nr 93, s. 12 (dodatek ekologiczny Zielony Stop).19. Bróz E. 1994. Ochrona gatunkowa roślin. Widłaki jednakożarodnikowe. Słowo Ludu XLVI, 1994, nr 25, s. 10 (dodatek ekologiczny Zielony Stop).20. Bróz E., Cieśliński S. 1992. Góry Świętokrzyskie. Trasa 4. Subregion Konecki. W: Przewodnik sesji terenowych 49 Zjazdu PTB (oprac. zbior. pod red. S. Cieślińskiego). s. 48-55; Kielce.21. Bróz E., Jędrzejczyk Z. 1987. Stanowiska kosaćca syberyjskiego *Iris sibirica* w województwie kieleckim.

Chrońmy Przyr. Ojcz. 43(5-6): 93-99.22. Bróz E., Kapuściński R. 1990. Chronione i zagrożone gatunki roślin naczyniowych Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz projektowanego Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich. Roczn. Świętokrz. 17: 107-133. 23. Bróz E., Podgórska M., Przemyski A. 2006. Nowe stanowiska rzadkich, chronionych oraz zagrożonych gatunków roślin naczyniowych na Płaskowyżu Suchedniowskim (Wyżyna Małopolska). Fragm. Flor. et Geobot. Polonica. 13 (1): 55-65.24. Bróz E., Przemyski A. (w druku) Red list of the vascular plants in Małopolska Upland. Polish Botanical Journal. 25. Bróz E., Przemyski A. 1981. Chronione oraz rzadsze elementy flory naczyniowej Krainy Świętokrzyskiej. Stud. Kiel. 4 (32): 141-160.26. Bróz E., Przemyski A. 1983 (1985). Nowe stanowiska rzadkich gatunków roślin naczyniowych z lasów Wyżyny Środkowomałopolskiej. Cz.I. Fragm. Flor. et Geobot. 29 (1): 19-30.27. Bróz E., Przemyski A. 1983. Nowe stanowiska rzadkich gatunków roślin naczyniowych z lasów Wyżyny Środkowomałopolskiej. - Fragm. Flor. et Geobot. 29(1): 19-30. 28. Bróz E., Przemyski A. 1986. Występowanie, zagrożenia oraz możliwości ochrony tojadów: moldawskiego *Aconitum moldavicum* i dzióbatego *A. variegatum* w Polsce. Chrońmy Przyr. Ojcz. 42 (6): 28-41.29. Bróz E., Przemyski A. 1987. Chronione oraz rzadsze elementy flory naczyniowej Krainy Świętokrzyskiej. Cz. II. Studia Kiel., 4(56):7-19.30. Bróz E., Przemyski A. 1987. Wymieranie gatunków z rodzaju *Polystichum* paprotnik na obszarze Prowincji Niżowo-Wyżynnej Polski. Chrońmy Przyr. Ojcz. XLIII (5-6): 17- 30.31. Bróz E., Przemyski A. 1988. Nowe stanowiska rzadkich oraz zagrożonych gatunków roślin naczyniowych na Wyżynie Środkowomałopolskiej i jej pobrzeżach. Część I. Fragm. Flor. et Geobot. 33 (3-4): 239-249. 32. Bróz E., Przemyski A. 1988. Występowanie oraz zagrożenie zanokcic: zielonej *Asplenium viride* i północnej *Asplenium septentrionale* w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem ich reliktowych stanowisk na niżu. Chrońmy Przyr. Ojcz. 44 (4): 33-42.33. Bróz E., Przemyski A. 1989. Nowe stanowiska rzadkich gatunków roślin naczyniowych z lasów Wyżyny Środkowomałopolskiej. Część II. Fragm. Flor. et Geobot. 34 (1-2): 15-25. 34. Bróz E., Przemyski A. 1992. Omieg górski *Doronicum austriacum* - występowanie, zagrożenia oraz uwagi dotyczące ochrony jego reliktowych stanowisk w Polsce. 48 (1): 51-61.35. Bróz E., Przemyski A. 1995. Inwentaryzacja przyrodnicza Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych.36. Bróz E., 1990. Lista wymierających i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych Krainy Świętokrzyskiej. Rocznik Świętokrzyski. 17:97-105.37. Brylińska M. (Red.) 2000. Ryby słodkowodne Polski. PWN, Warszawa.38. Bugajska J. 1994. Rośliny naczyniowe północno-wschodniej części Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Praca magisterska. Akademia Świętokrzyska w Kielcach. s.70 aneks; Kielce.39. Buras P., Prus P., Szlakowski J., Wiśniewolski W., Ligęza J. 2007. Wpływ zbiornika zaporowego na ichtiofaunę i ekosystem rzeki – przykład zbiornika Wióry. Materiały IV Konferencji Naukowo-Technicznej „Błękitny San”, Nozdrzec 20-21 kwietnia 2007.40. Buszko J. 2004. Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*. W: Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, T6: 49; Warszawa.41. Fabijanowski J., Zarzycki K. 1965. Roślinność rezerwatu leśnego Świnia Góra w Górach Świętokrzyskich. Acta Agr. Silv., ser. Silv. 5: 61-103. 42. Fabijanowski J., Zarzycki K. 1967. Wody gruntowe w zbiorowiskach leśnych Nadleśnictwa Bliżyn (Góry Świętokrzyskie). Acta Agr. Silv., ser. Silv. 7: 3-39.43. Fijewski Z. 1997. Awifauna lęgowa rezerwatu „Świnia Góra”. Kulon 2: 195-199.44. Ganieszyn S. 1909. Botaniko-geograficzno-oczek centralnej części Kielecko-Sandomirskiego kriaża. Zapiski Nowo-Aleksandr. Inst. Sel. Choz. Lesov. 20: 1-113.45. Głowaciński Z. (Red.) 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. PWRiL, Warszawa.46. Gołębiowska B. 1985. Charakterystyka fitosocjologiczna zbiorowisk leśnych obrębu Suchedniów. Praca magisterska. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach. s. 94 tabele fitosocjologiczne; Kielce.47. Gula R., Milanowski A., Król K. 2007. Wilki w Puszczy Świętokrzyskiej. W: Staśkowiak A., Kardys P., Szlęk-Sitkiewicz A., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część I. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 10; Skarżysko-Kamienna.48. Jędrzejewski W., Bereszyński A. 2004. Wilk *Canis lupus* W: Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, T6: 386; Warszawa.49. Jędrzejewski W., Jędrzejewska B., Zawadzka B., Borowik T., Nowak S., Mysłajek R. W. 2008. Habitat suitability model for Polish wolves *Canis lupus* based on long-term national census. Animal Conservation 11: 377-390.50. Kaczkowski Z. 2009. Ekspertyza dotycząca projektu obszarów sieci Natura 2000 w województwie świętokrzyskim, ostoje: Dolina Kamiennej, Kras Staszowski, Ostoja Łysogórska, Ostoja Maluszyńska (=Dolina Górnej Pilicy), Ostoja Skarżyska (=Lasy Skarżyskie). Maszynopis.51. Kaczkowski Z., Przybylski M. 2010. Ekspertyza dotycząca występowania: Minoga strumieniowego *Lampetra planeri* (1096), Minoga ukraińskiego *Eudontomyzon* spp. (1098), Piskorza *Misgurnus fossilis* (1145), Kozy złotawej *Sabanejewia aurata* (1146), Głowacza białopłetwego *Cottus gobio* (1163). w obszarach sieci Natura 2000 w województwie świętokrzyskim, ostoje: Dolina Krasnej i Lasy Suchedniowskie. Katedra Ekologii Stosowanej, Katedra Ekologii i Zoologii Kręgowców,

Uniwersytet Łódzki. Łódź.52. Kapuściński R. 2009. Leśny Kompleks Promocyjny "Puszcza Świętokrzyska" wśród pozostałych Leśnych Kompleksów Promocyjnych w Polsce. W: Staškowiak A., Kardys P., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część II. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 11; Skarżysko-Kamienna.53. Kowalczyk J. K., Watała C., 1990. Przyczynek do poznania entomofauny projektowanego Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego. Roczn. Świętokrz., Seria B – Nauki Przyr. 27. PWN, Wa-wa, Kraków.54. Kaznowski K. 1927. Notatki florystyczne z Gór Świętokrzyskich. Acta Soc. Bot. Pol. 5(1): 1-3.55. Klimaszewski M. 1939-1946. Podział morfologiczny południowej Polski. Praca zbiorowa pod red. M. Klimaszewskiego. 1:5-17.56. Kondracki J. 2000. Geografia fizyczna Polski. PWN. s.463; Warszawa.57. Kościak E., Kurpios M., Bieńka-Michalik M. 2007. Formy ochrony przyrody w powiecie skarżyskim, znajdujące się na terenie Świętokrzyskich parków krajobrazowych. W: Staškowiak A., Kardys P., Szlęć-Sitkiewicz A., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część I. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 10, Skarżysko-Kamienna.58. Kościak E., Michalik M., Klesyk E. 2005. W dolinie Krasnej. W: Bialek W., Staškowiak A., Szlęć-Sitkiewicz A. Tereny podmokłe - walory przyrodnicze i kulturowe powiatu skarżyskiego. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 9, Skarżysko-Kamienna.59. Łuc J. 1994. Rośliny naczyniowe północno-zachodniej części Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego. Praca magisterska. Akademia Świętokrzyska w Kielcach. s. 120 aneks; Kielce.60. Łuszczzyńska B., Łuszczzyński J. 1986. Interesujące gatunki roślin naczyniowych w lasach Obrębu Bliżyn w nadleśnictwie Suchedniów (Płaskowyż Suchedniowski). Stud. Kiel. 1(49): 53-57.61. Markiewicz J. 2007. Bobry w powiecie skarżyskim. W: Staškowiak A., Kardys P., Szlęć-Sitkiewicz A., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część I. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 10, Skarżysko-Kamienna.62. Massalski E. 1962. Obrazy roślinności krainy Gór Świętokrzyskich. Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Komisja Nauk Ścisłych. Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne. s.1-119; Kraków.63. Maślikowski Ł. 2009. Łąkowe ostoje przyrody w północnej części powiatu skarżyskiego. W: Staškowiak A., Kardys P., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część II. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 11, Skarżysko-Kamienna.64. Matuszewska K. 1984. Charakterystyka fitosocjologiczna zbiorowisk leśnych obrębu Bliżyn. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach. s. 84 tabele fitosocjologiczne; Kielce.65. Misiuna Ł. 2007. Sprawozdanie z prac terenowych przeprowadzonych w 2007 roku w Nadleśnictwie Zagnańsk w ramach powszechnej inwentaryzacji Natura 2000 w Lasach Państwowych. Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody, Kielce.66. Penczak T., Galicka W., Kruk A., Zięba G., Marszał., Koszaliński H., Tybulczuk S. 2007. Ichtyofauna dorzecza Pilicy w piątej dekadzie Badań. Część II. Dopyły. Roczn. Nauk. PZW, 20: 35-81.67. Penczak T., Zaczynski A., Marszał L., Koszaliński H. 1995. Monitoring ichtyofauny dorzecza Pilicy. Część I. Dopyły. Roczn. Nauk. PZW, 8: 5-52.68. Piękoś H. 1971. Rośliny naczyniowe nadleśnictwa Bliżyn w Górach Świętokrzyskich. Fragm. Flor. et Geobot. 17 (1): 59-127. 69. Piękoś H. 1972. Szata roślinna rezerwatu "Świnia Góra" w nadleśnictwie Bliżyn. Chrońmy Przyr. Ojcz. 26(2): 59-127.70. Podgórska M. 2005b. Ochrona kosańca syberyjskiego *Iris sibirica* na Płaskowyżu Suchedniowskim oraz na Garbie Gielniowskim w gminie Stąporków. Chrońmy Przyr. Ojcz. 61 (1): 80-85.71. Pomarnacki L. 1967. „Świnia Góra” - rezerwat Kielecczyzny. Wszechświat 6: 159-161.72. Przemyski A. 2000. Szata roślinna gminy Radoszyce. W: Inwentaryzacja przyrodnicza gmin województwa świętokrzyskiego. Wojewódzki Konserwator Przyrody.73. Przemyski A. (red.) Projekt Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” w województwie Świętokrzyskim.74. Puring N. 1899. Kratkij ocerk rastitielnosti Bodzentynskogo Lesnicestva Keleckoje Guberni. Trudy St. Petersburskogo Obsc. i Lesov. 2: 93-164.75. Rostafiński J. 1872. Florae Polonicae. Prodrum. Uebersicht der bis jetzt im Konigreiche Polen beobachteten Phanerogamen. s.1-128.76. Rostafiński J. 1886. Krytyczne zestawienie paprotników Królestwa Polskiego. Pam. Fizjogr. Tom VI. Dział III Botanika i Zoologia. s. 235-250.77. Salwa-Starz J. 2001. Flora naczyniowa północno-zachodniej części Płaskowyżu Suchedniowskiego. Praca magisterska. Akademia Świętokrzyska w Kielcach. s. 134; Kielce.78. Skurska S. 1993. Rośliny naczyniowe południowej części Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego. Praca magisterska. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach. s. 102 aneks; Kielce.79. Sowa R. 2007. Awifauna Skarżyska Kamiennej i najbliższej okolicy. Uzupełnienie III. W: Staškowiak A., Kardys P., Szlęć-Sitkiewicz A., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część I. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 10, Skarżysko-Kamienna.80. Sowa R. 2009. Awifauna Skarżyska Kamiennej i najbliższej okolicy. Uzupełnienie IV. W: Staškowiak A., Kardys P., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część II. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 11, Skarżysko-Kamienna.81. Staškowiak A. 2009. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu skarżyskiego. W: Staškowiak A., Kardys P., Bialek W. Piękne, rzadkie i chronione, część II. Skarżyskie Zeszyty Ligii Ochrony Przyrody, Zeszyt nr 11, Skarżysko-Kamienna.82. Szafer W. 1930. Element górski we florze niżu polskiego. Rozpr. Wydz. Mat.-Przyr. PAU, Dział B. 69(3): 1-112.83. Szafer W. 1977. Szata roślinna Polski Niżowej. W: W. Szafer, K. Zarzycki (red.) Szata roślinna Polski Niżowej. s. 17-188.84. Szczepaniak W., Ciura K., Gwardjan M. 2007. Sprawozdanie z prac terenowych przeprowadzonych w 2007

roku w Nadleśnictwie Suchedniów w ramach powszechnej inwentaryzacji Natura 2000 w Lasach Państwowych. Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody, Kielce.85. Szczepaniak W., Błoński W., Ciura K., Maślikowski P., Staśkowiak A.. 2007. Sprawozdanie z prac terenowych przeprowadzonych w 2007 roku w Nadleśnictwie Skarżysko w ramach powszechnej inwentaryzacji Natura 2000 w Lasach Państwowych. Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody, Kielce.86. Wilniewicz P. 2002 (mscr.). Ptaki górnej Krasnej. TBOP, Kielce.87. Wilniewicz P. 2002 (mscr.). Ptaki dolnej Krasnej. TBOP, Kielce.88. Witkowski A., Kotusz J., Przybylski M. 2009. Stopień zagrożenia słodkowodnej ichtiofauny Polski: Czerwona lista minogów i ryb – stan 2009. Chroń. Przyr. Ojcz., 65: 33-52.89. Wóycicki Z. 1912. Obrazy roślinności Królestwa Polskiego. Roślinność Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej. Towarzystwo Naukowe Warszawskie. Wydział Nauk Matematycznych i Przyrodniczych. 2-3: 3-36.90. Wyniki prac badawczych stanowiące dokumentację projektowanego rezerwatu przyrody Górna Krasna.91. Zając K. 2004. Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior* W: Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, T6: 149; Warszawa.92. Zając M., 1996. Mountain Vascular Plants in the Polish Lowlands. Polish Bot. Stud. 11: 1-92.93. Zarębska U. 2000. Rośliny górskie obszaru Gór Świętokrzyskich i terenów przyległych. Praca magisterska. Akademia Świętokrzyska w Kielcach. s. 202.94. Przemyski A. (red). 2010. Projekt Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 „Lasy Suchedniowskie” w województwie świętokrzyskim.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	2.59	PL03	96.92	PL04	2.77

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Świnia Góra	+	0.26
PL02	Perzowa Góra	*	0.17
PL03	Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy	*	96.92
PL02	Dalejów	+	0.46
PL02	Barania Góra	*	0.43
PL04	Suchedniowsko-Oblęgorski	*	2.77
PL02	Górna Krasna	*	1.27

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach
Adres:	Polska Szymanowskiego 6 25-361 Kielce

Adres e-mail: sekretariat@kielce.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

- ☐ Tak
☐ Nie, ale jest w przygotowaniu
☒ Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH260010

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)